

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва інституту / факультету)

Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету АБДПМ
проф. І.М. Фодчук
“ _____ ” _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента
АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(назва програми)

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(вказати: код, назва)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання Українська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма освітнього компонента АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК
складена (назва навчальної дисципліни)

відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація, 31.08. 2020р.»

(назва освітньо-професійної програми, дата останнього затвердження)

Розробники: Толошняк Олександр Вікторович - асистент кафедри
декоративно-
прикладного та образотворчого мистецтва
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 року

Завідувач кафедри _____ Мирослава ЖАВОРОНKOBA

(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету / навчально-наукового інституту

Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 року

Голова методичної ради факультету /

навчально-наукового інституту _____ Новак Є.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 2024 рік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни “Рисунок” підготовка спеціаліста з високим рівнем художньо-графічної та методичної готовності до професійної діяльності, орієнтованого на подальше творче опанування знань, удосконалення практичної майстерності. Цьому сприяє методична послідовність оволодіння графічними прийомами від простого до складного, передбачена системою завдань програми.

Завдання навчальної дисципліни “Рисунок” є освіта в галузі образотворчого мистецтва, яка базується на ґрунтовному вивченні засобів та прийомів зображення навколишнього світу. Цьому сприяє методична послідовність оволодіння графічними прийомами від простого до складного, передбачена системою завдань програми. Вона допомагає студентам у майбутньому вирішувати будь-які завдання, пов’язані з творчим процесом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: компонувати рисунок, тобто найкращим чином розташувати на форматі даного аркуша. Студент, передусім, повинен навчитися визначати розмір майбутнього зображення. Для цього рекомендується:

- * дотримуватися розміру менше натуральної величини зображуваної моделі;

- * визначити загальний масштаб зображення;

- * знайти на аркуші краще розміщення рисунка;

- * застосовувати знання про оптичний і композиційний центри.

вміти: визначити лінійні і об’ємні розмірні відносини предметів. Для цього він має засвоїти основні правила лінійної і повітряної перспективи, свідомо розуміти суть пропорцій і розмірні відносності предметів.

Процес педагогічного управління навчальною діяльністю студентів на заняттях малюнком за змістом завдань програми повинен забезпечувати:

1. Глибоке усвідомлення залежності виразного зображення від типів зображальної поверхні й образотворчих формоутворюючих способів відтворення образу моделі чи об’єкту сприйняття.

2. Розуміння психологічних закономірностей сприйняття й формування уміння використовувати їх в створенні графічного образу зображення, виразність якого впливає на глядача.

3. Глибоке засвоєння законів, принципів і засобів рисунка, оволодіння якими допомагає вирішувати завдання відповідно прийнятим академічною школою вимогам до академічного рисунка.

4. Навчання на основі міцного штудійного ремеслового оволодіння графічною образотворчою грамотою, що дозволяє в подальшій художньо-педагогічній діяльності вільно втілювати творчі задуми на достатньо високому професійному рівні.

5. Формування уміння здійснювати вибір художньо-образної структури графічного зображення в його функціональному зв’язку з художніми

матеріалами малюнка, що розвиває «візуальне мислення» та «мислення в матеріалі».

У процесі навчання розумно використовувати ефективні педагогічні методи для досягнення професійної методичної підготовки фахівців. Важливою складовою методичного забезпечення процесу формування художньо-графічних знань, навичок та вмінь є малюнок на різних етапах навчання у вищому навчальному закладі.

Під час першого етапу навчання стартовий рівень малюнка повинен відображати знання студентів процесу зображення та вміння використовувати графічні засоби виразності. Важливо враховувати закономірності образотворчої мови рисунка, такі як композиційна організація аркуша, конструктивна побудова, перспективне та тонове моделювання форми і т. д. Малюнок також має свідчити про вміння передавати пропорції та виявляти схожість зображення з натурою, відтворюючи образотворчі завдання згідно з програмою.

Під час другого етапу навчання рівень малюнка повинен віддзеркалювати рівень знань студентів щодо закономірностей процесу зображення та техніко-аналітичної грамоти. Це дає змогу визначити рівень оволодіння способами образотворчих дій, необхідних для вирішення програмних завдань. Малюнок повинен також свідчити про вміння використовувати знання про внутрішню конструкцію, зовнішню пластику форм та засоби вираження на різних етапах його створення.

Малюнок третього, заключного стану, має відзначати рівень практичної майстерності студентів у вирішенні образотворчих завдань та вміння використовувати засоби та закономірності графічної мови для відтворення виразної форми-образу за допомогою художніх матеріалів.

Зміст кожної навчальної постановки повинен гарантувати чіткість у рішенні завдань, вивчення образотворчої графічної грамоти та максимально сприяти розумово-практичній активності студентів.

2. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК “Академічний рисунок”, здобувачі повинні набути таких компетентностей (ЗК - загальні компетентності, ФК - фахові компетентності, СФК - спеціальні фахові компетентності):

ЗК02. Здатність вчитися й опанувати сучасними знаннями.

ЗК03. Знання і розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ЗК05. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК01. Здатність до використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ФК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ФК06. Володіння методами зображення натюрморту, пейзажу, ракурсу голови, пів фігури, фігури людини.

ФК08. Застосування базових знань з композиції, демонстрування розвиненої творчої уяви, використання власної образно-асоціативної, стилістичної та пластичної мови при створенні художнього образу.

ФК11. Вирішення творчих завдань на основі сформованості професійних компетенцій виконання художнього твору за фахом.

ФК14. Опанування фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва.

СФК01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно- просторового та візуального середовища.

СФК04. Здатність опановувати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК “Академічний рисунок”, від здобувачів очікуються такі програмні результати навчання (ПР)

ПРН02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН05. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН08. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об’єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об’єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	

Денна	2024-2025	5,6,	7	210		120			90		5 сем. залік 6 сем. іспит
Заочна											

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Практичний зміст програми освітнього компонента III курсу 5 семестру

(V семестр)

Змістовий модуль 1. Натюрморт

Тема 1: Натюрморт з гіпсових елементів голови Давида скульптора Мікеланджело

Склад та вимоги до постановки: гіпсові зліпки елементів голови Давида скульптора Мікеланджело (вуха, очі, ніс, губи), в поєднанні з геометричними предметами білого кольору і задрапірованими тканинами контрастного тону.

Мета: виконати лінійно-тональний малюнок деталей обличчя з гіпсових зліпків. Закріпити знання лінійно-конструктивної побудови частин обличчя. Удосконалити вміння тональної передачі матеріальності предметів під дією освітлення. Засвоїти закономірності наочної перспективи, послідовного зображення форми: від композиційного розміщення до передачі тонових відношень частин відносно всієї маси композиції.

Розмір: 50x70 см.

Матеріал: папір, графітний олівець різної твердості.

Змістовий модуль 2. Голова людини

Тема 1: Малюнок гіпсового зліпка голови

Склад та вимоги до постановки: гіпсова голова великого розміру на контрастному тлі, під дією складного освітлення.

Мета: передати особливості конструкції, взаємозв'язок частин обличчя, пропорції. Виявити велику форму, підпорядкувавши їй деталі. Тон ввести як основний засіб зображення. Закріпити вміння відтворювати зображальну форму й виразне вирішення її в малюнку гіпсової голови. Засобами тонального малюнка виявити характерність форми, пластичну особливість. Довести зображення до цілісної, виразної завершеності.

Розмір: 50x70 см.

Матеріал: тонований папір, графітний олівець різної твердості.

Тема 2: Малюнок голови натурника з плечовим поясом

Склад та вимоги до постановки: натурник (з оголеним плечовим поясом) характерної зовнішності з чітко вираженими рисами обличчя та плечового поясу

Мета: скомпонувати зображення моделі голови з плечовим поясом (бюст), знайти пропорції, зосередивши увагу на конструктивній побудові. Засобами тонового малюнка передати пластичну характеристику форми в просторову середовищі. Закріпити уявлення про формоутворення форми голови, підпорядкувавши її деталі. Цілісність виразного зображення моделі визначається через знаходження тонових відношень всіх елементів форми голови.

Розмір: 60x80 см.

Матеріал: папір, графітний олівець різної твердості, м'які матеріали.

(VI семестр)

Змістовий модуль 1. Верхні та нижні кінцівки людини

Тема 1: Анатомічний малюнок гіпсового зліпка кисті руки людини

Склад та вимоги до постановки: горизонтально розміщений гіпсовий зліпок кисті руки людини в положенні пронації.

Мета: на основі аналізу анатомічної будови кисті руки виконати лінійно-конструктивний малюнок гіпсової моделі з легкою прокладкою світлотіні. Послідовно вирішити навчальні та зображальні завдання, використовуючи метод конструктивної побудови форми, підпорядкувавши великій, узагальненій формі її деталі та суглоби кісток.

Розмір: 40x60 см.

Матеріал: папір, графітний олівець різної твердості.

Тема 2: Анатомічний малюнок гіпсового зліпка ступні людини

Склад та вимоги до постановки: гіпсовий зліпок ступні ноги людини з верхнім боковим світлом.

Мета: Практично освоїти знання про конструкцію, пропорційні співвідношення частин ступні, та пластичні особливості її форми. Виявити конструкцію та основні точки скелета, що впливають на пластичну особливість форми ступні.

Розмір: 40x60 см.

Матеріал: папір, графітний олівець різної твердості.

Змістовий модуль 2. Півфігура

Тема 1: Малюнок торса гіпсової скульптури

Склад та вимоги до постановки:

Мета: закріпити вміння виявляти світлотінню велику форму, підпорядковуючи їй деталі. Виконати малюнок в техніці м'яких матеріалів, застосовуючи принцип послідовного вирішення основних зображальних завдань. Виявити тонові відношення об'ємно-пластичної форми торсу й довести зображення до цілісного сприйняття.

Розмір: 60x80 см.

Матеріал: папір, графітний олівець, вугілля, соус, сангіна (за вибором).

Тема 2: Малюнок напівфігури натурника

Склад та вимоги до постановки: натурник в простому сидячому положенні з оголеним торсом

Мета: засвоїти процес зображення виразного малюнка. Вирішити композиційну структуру малюнка напівфігури з руками. Передати конструктивно-пластичні особливості, пропорції моделі. Детально промоделювати форму тоном й довести малюнок до об'ємного, виразного зображення в техніці м'яких матеріалів.

Розмір: 60x80 см.

Матеріал: папір, графітний олівець різної твердості.

3.2. Структура освітнього компонента

V семестр

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	ін д.	с.р.		лекц.	прак./сем.	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 1. Натюрморт											
Тема 1. Натюрморт з гіпсових елементів голови Давида скульптора Мікеланджело			20			10						
Разом за ЗМ1			20			10						
Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 2. Голова людини											
Тема 1. Малюнок гіпсового зліпка голови			20			5						
Тема 2. Малюнок голови натурника з плечовим поясом			20			30						
Разом за ЗМ 2			40			35						
Усього годин	105		60			45						

VI семестр

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	ін д.	с.р.		лекц.	прак./сем.	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 1. Верхні та нижні кінцівки людини											
Тема 1. Анатомічний малюнок гіпсового зліпка кисті руки людини			10			5						
Тема 2. Анатомічний малюнок гіпсового зліпка ступні людини			10			5						
Разом за ЗМ1			20			10						
Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 2. Півфігура											
Тема 1. Малюнок торса гіпсової скульптури			20			5						
Тема 2. Малюнок напівфігури натурника			20			30						
Разом за ЗМ 2			40			35						
Усього годин	105		60			45						

3.3. Теми практичних занять III курс 5 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
----------	------------	--------------------

1	Натюрморт з гіпсових елементів голови Давида скульптора Мікеланджело	20
2	Малюнок гіпсового зліпка голови	20
3	Малюнок голови натурника з плечовим поясом	20
	Разом	60

III курс 6 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Анатомічний малюнок гіпсового зліпка кисті руки людини	10
2	Анатомічний малюнок гіпсового зліпка ступні людини	10
3	Малюнок торса гіпсової скульптури	20
4	Малюнок напівфігури натурника	20
	Разом	60

3.4. Самостійна робота студента (ІНДЗ)

III курс 5 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зображення гіпсової голови (копія)	20
2	Портрет літньої людини з плечовим поясом	25
	Разом	45

III курс 6 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зображення руки людини з прив'язкою до плечового поясу	20
2	Зображення ноги людини з прив'язкою до торсу	2
	Разом	45

3.5. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку III курс 5 семестр

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T1	T2			
										40	100

20					20	20				
----	--	--	--	--	----	----	--	--	--	--

Приклад для іспиту III курс 6 семестр

Поточне тестування та самостійна робота									Залік	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T1	T2	40	100
10	10				20	20				

4. Освітні технології, методи навчання і викладання освітнього компонента

Зважаючи на унікальність та творчий характер предмету "Рисунок", ефективно викладання цієї дисципліни передбачає використання різноманітних освітніх технологій та методів. Основна мета полягає в тому, щоб надати студентам широкі знання, вміння та практичний досвід у галузі графічного мистецтва.

1.Індивідуалізація та персоналізація: Враховуючи унікальні особливості кожного студента, можна використовувати індивідуалізовані підходи до навчання. Задачі та вправи можуть бути адаптовані для врахування потреб та рівня майстерності кожного.

*2.Практичні заняття та використання матеріалів:*Важливо забезпечити студентам велику кількість практичних занять, де вони матимуть можливість експериментувати з різними техніками та матеріалами. Гіпсові зліпки фігури людини та живі натурники можуть слугувати основою для практичних вправ та досліджень.

*3. Використання технологій та цифрових інструментів:*Використання сучасних цифрових інструментів та програм для малюнка може допомагати студентам розвивати свої творчі навички, а також швидше коригувати та переглядати свої роботи.

4. Групові проекти та колективна творчість: Організація групових проектів створює сприятливий контекст для взаємодії, обміну ідеями та навичками. Спільна творчість сприяє розвитку комунікативних та творчих здібностей.

5. Майстер-класи та виступи від професіоналів: Запрошення професіоналів галузі на майстер-класи або лекції надає студентам можливість отримати цінні поради, інсайти та досвід від успішних художників.

6. Використання екскурсій та навчальних відвідин: Екскурсії в музеї, галереї та художні студії розширюють горизонти студентів, допомагаючи їм отримати нові ідеї та перспективи в галузі мистецтва.

7. *Систематична критика та обговорення*: Регулярні сесії взаємної критики та обговорення робіт сприяють вдосконаленню та розвитку творчих здібностей студентів.

Ці методи дозволяють створити стимулюючий та творчий середовище для вивчення рисунку, розвиваючи у студентів не лише технічні навички, але й творче мислення та виражальні здібності.

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з освітнього компонента

Оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни "Рисунок" є важливою складовою педагогічного процесу. Критерії та засоби оцінювання повинні відображати якість та рівень засвоєння студентами не лише технічних аспектів, а й їхнього творчого розвитку.

Заключний етап оцінювання, відповідно до структури навчального плану, реалізується у формі екзаменаційного перегляду. Для перегляду враховуються результати виконання практичних та самостійних завдань, визначених в рамках курсу. Оцінювання проводиться комісією, складеною з 3-5 викладачів, кожен з яких має відповідний фаховий досвід.

Оцінювання здійснюється відповідно до розроблених критеріїв, враховуючи принципи болонської системи оцінювання. Комісія визначає ступінь володіння студентом конкретними навичками та знаннями, а також його творчий підхід до виконання завдань.

Після завершення процедури оцінювання, викладач проводить обговорення робіт зі студентами. Це відкрите обговорення допомагає студентам краще зрозуміти результати оцінювання, виявити свої сильні та слабкі сторони, а також отримати конструктивний фідбек для подальшого вдосконалення своїх навичок та знань в галузі навчальної дисципліни.

Загальні критерії оцінювання:

Критерії оцінювання:

1. Технічне виконання:
  - Лінійна та тонова якість малюнка;
  - Використання різних графічних засобів і технік (олівець, вугілля, туш, акварель тощо);
  - Здатність до реалістичного зображення об'єктів.
2. Творчий підхід:
  - Оригінальність та творчість у виконанні завдань;
  - Здатність створювати унікальні художні композиції;
  - Експериментація з новими ідеями та підходами.
3. Розуміння пропорцій та перспективи:
  - Вірне передавання пропорцій об'єктів та фігур;
  - Здатність до створення глибини та відчуття перспективи;
4. Аналіз та критичне мислення:
  - Здатність аналізувати та критично оцінювати власні роботи та роботи інших студентів;

- Розвиток художнього мислення та здатність виправляти помилки.

5.1. Критерії підсумкового оцінювання

F	2 (незадовільно)	Повна відсутність елементарних практичних навичок. Робота не відповідає вимогам. Незадовільно з обов'язковим повторним курсом.
FХ	2 (незадовільно)	На рівні розпізнання виконання окремих фрагментів зображення, результат роботи не відповідає вимогам. Незадовільно з можливістю повторного складання.
E	3 (задовільно)	Низький рівень образотворчих умінь, примітивність зображення. Грубі порушення композиційного вирішення, відсутність об'єму форми, незавершеність роботи. Результат відповідає достатньому рівню якісних показників.
D	3 (задовільно)	При досить невисокому рівні образотворчої грамоти робота приваблює особистим ставленням до виконання. Частково відповідає вимогам кваліфікаційної характеристики. Допущені помилки в композиційному вирішенні, побудові та моделюванні форми, передачі об'єму. Результат роботи відповідає задовільному рівню якісних показників.
C	4 (добре)	Роботі властиві добрий рівень теоретичних знань, відтворена значна кількість образотворчих властивостей постановки. Допущені незначні порушення в композиційному вирішенні та передачі форми в просторі. Результати роботи відповідають доброму рівню якісних показників.
B	4 (добре)	Роботі властивий добрий рівень професійних вмінь і практичних навичок. Грамотне композиційне вирішення, відповідний рівень аналітичного відтворення форми. Завершеність та узагальненість надають роботі загальну естетичну привабливість. Результат відповідає рівню добре
A	5 (відмінно)	Робота виконана відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики, на високому професійному рівні. Грамотне композиційне вирішення, побудова, вдало промодельована форма, передано матеріальність та об'єм, вдало зроблені акценти. Узагальнена та завершена робота. Присутній творчий підхід у виконанні. Художньо-образні якості в поєднанні з відповідним рівнем образотворчої грамоти відповідають відмінному результату якісних показників.

5.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
-------------------------------	-----------------------

	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5.3. Засоби оцінювання

У контексті навчальної дисципліни "Рисунок", де креативність та технічна майстерність взаємодіють, засоби оцінювання виявляються ключовим елементом визначення індивідуального та групового прогресу.

Оцінка у цьому контексті не лише відображає технічні навички та розуміння теоретичного матеріалу, але й враховує творчий потенціал студентів. Використання різноманітних засобів оцінювання, таких як практичні завдання, портфоліо, творчі проекти та обговорення, дозволяє створити комплексний підхід, який враховує різні аспекти розвитку художніх здібностей та знань студентів. Відомості, отримані в результаті оцінювання, служать не лише мірою успіху в навчанні, але й основою для подальшого творчого розвитку та самовдосконалення майбутніх художників.

Засоби оцінювання:

1. Практичні завдання:

- Оцінювання результатів виконання конкретних малюнків, де студенти можуть проявити свої технічні та творчі навички.

2. Тестування:

- Засоби перевірки теоретичних знань у галузі мистецтва та рисунка.

3. Обговорення та самооцінка:

- Участь у групових обговореннях, де студенти можуть висловлювати свої думки та ділитися враженнями.

- Самооцінка та аналіз власної роботи під час презентацій.

Зазначені та засоби оцінювання створюють комплексний підхід до оцінювання студентів у галузі "Рисунок", враховуючи якість їхньої роботи, технічні навички, творчий потенціал та розуміння основних концепцій мистецтва.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Попередній контроль здійснюється з діагностичною метою перед вивченням нового модуля чи теми, засвоєння якого має ґрунтуватись на раніше вивченому матеріалі або на початку навчального семестру для з'ясування рівня підготовки студентів з предмета, щоб намітити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Попередній контроль може проводитись у формі контрольної роботи на залишкові знання з обов'язковим аналізом результатів в кожній академгрупі.

Поточний контроль здійснюється у повсякденній навчальній роботі, він полягає у систематичному спостереженні викладача за навчальною діяльністю студентів на занятті і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

З навчальної дисципліни «Рисунок» найоптимальнішою формою проведення поточного контролю є рубіжний перегляд практичних завдань, який проводиться після вивчення кожного змістовного модуля. Цей вид контролю пов'язаний із перевіркою рівня виконання ескізного матеріалу та проектної частини у межах змістового модуля. Перед студентами, які не засвоїли матеріалу модуля, не виконали практичного завдання чи отримали бали на початковому рівні, ставиться вимога обов'язкового його доопрацювання; для цього їм надається необхідна допомога і визначається термін повторного рубіжного перегляду.

Студент має право на перездачу змістовного модуля, щоб отримати більшу кількість балів.

Підсумкове оцінювання здійснюється наприкінці семестру або по завершенню вивчення навчальної дисципліни. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи. Підсумковий контроль, згідно з навчальним планом у першому, третьому, п'ятому, сьомому семестрах проводиться у формі диференційованого заліку (підсумкового перегляду), у другому, четвертому, шостому та восьмому семестрах проводиться іспит у формі екзаменаційного перегляду екзаменаційною комісією (художньою радою) навчального закладу.

Оцінка, отримана студентом під час іспиту, є основною оцінкою, яка вказує на рівень підготовки студента з цієї дисципліни.

7. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення для предмету "Рисунок" включає в себе наступні компоненти:

1. *Навчальна програма*: Детальний опис мети та змісту курсу, розподіл годин на лекції, практичні заняття та самостійну роботу.
2. *Робоча навчальна програма*: конкретизація тем та змістових модулів, які розглядатимуться на кожному занятті, пояснення основних завдань та цілей.
3. *Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів*: чіткі критерії для оцінки практичних робіт та теоретичних знань, способи визначення кількісних та якісних аспектів успішності.
4. *Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи*: інструкції та рекомендації для самостійних творчих завдань, вивчення теоретичного матеріалу та практичного застосування.
5. *Пакети контрольних робіт для проведення рубіжного контролю*: набір тестів, завдань та практичних робіт для оцінювання знань студентів.
6. *Ілюстративний матеріал*: колекція зразків графічних робіт та використання ілюстрацій, відеоматеріалів для наочності викладу.

8. Рекомендована література

8.1. Фахова (основна)

1. Алпатов М.В. "Всеукраїнська історія мистецтва". Київ: Наукова думка, 2001.
2. Чередниченко Т.Є. "Історія українського образотворчого мистецтва". Київ: Генеза, 2018.
3. Головка В.П. "Основи теорії образотворчого мистецтва". Київ: Вища школа, 2007.
4. Коваль В.І. "Розвиток художньо-графічної освіти в Україні". Львів: Світ, 2014.
5. Григорович В.Г. "Теорія та історія українського образотворчого мистецтва". Київ: Академія, 2010.
6. Мартиненко Г.М. "Роль рисунка в формуванні художньо-графічних навичок". Київ: Вища школа, 2005.
7. Петренко О.В. "Методика викладання рисунку в загальноосвітніх навчальних закладах". Київ: Педагогічна думка, 2016.
8. Elkins J. "What Painting Is". New York: Routledge, 1998.
9. Gombrich E.H. "The Story of Art". London: Phaidon Press, 1995.
10. Berger J. "Ways of Seeing". London: Penguin Books, 2008.

8.2. Допоміжна

1. Колосистова Л.В. "Основи композиції в образотворчому мистецтві". Київ: Академія, 2012.
2. Кондрацька Л.В. "Техніка олійного малюнку". Київ: Вища школа, 2008.
3. Мельник Л.І. "Художнє конструювання об'ємів". Київ: Навчальна книга, 2006.

4. Панасенко І.В. "Методика викладання декоративно-прикладного мистецтва". Київ: Вища школа, 2015.
5. Старовойт А.В. "Композиція в образотворчому мистецтві". Київ: Наукова думка, 2009.
6. Edwards В. "Drawing on the Right Side of the Brain Workbook". New York: TarcherPerigee, 2002.
7. Dodson В. "Keys to Drawing with Imagination". New York: North Light Books, 2006.
8. Hillberry J.D. "Drawing Realistic Textures in Pencil". Cincinnati: North Light Books, 1999.

8.3. Інформаційні ресурси

1. Київська Національна Художня Академія :
  - Веб-сайт: <https://naoma.edu.ua/>
2. Національна спілка художників України:
  - Веб-сайт: <https://nuau.org.ua/en/national-union-of-artists-of-ukraine/>
3. Google Arts & Culture:
  - Веб-сайт: <https://artsandculture.google.com/>
4. The Metropolitan Museum of Art - Heilbrunn Timeline of Art History:
  - Веб-сайт: <https://www.metmuseum.org/toah/>